

در - معادته باب عالی جاده - سیده
 دائرة مخصوصه در
 محل اداره:

مُشَارِقَاتُ

۱۳۲۶

م - لکمزده موافق آثار جدیدیه مع الممنونیه قیود اول نور
 درج ایدیه بین آثار اعاده اول نور

انظار:

دین ، فلسفه ، ادبیات ، حقوق و علوم دن باحث هفته لق رساله در

درسمادته نسخه سی ۵۰ پاره در

تیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
 ۲۰ غروش فضله آلنیر.

درسمادته پوسته ایله کوندریلیرسه ولایات بدلی اخذ اولنور.

تاریخ تأییدی:

۱۱ محوز ۳۲۴

مؤسسلری : ابوالعلا زین العابدین - ح - اشرف ادیب

سنه لکی الی آتافی

۳۵ ۶۵

۵۰ ۹۰

۵۰ غروشدر ۹۰

درسمادته

ولایاتده

ممالک اجنبیهده

برنجی سنه

۱۲ محرم ۳۲۷ پنجشنبه ۲۲ کانون ثانی ۳۲۴

عدد : ۲۴

ایتمه می‌در. « بك اعلا ! يا جناب حقك تأييد ونصرت بیوردنی و آنکه دینی جمیع ادیان اوزره ترفیع واعلا ایله دیک ذات شریف حقنده نه دییه جکسکر ؟

حضرتك [حاشا] شو صفتلره اتصاف ایتسیله برابر مرسلین سائره نك اعماله تفوق ایدن اعمال شریفه فوق العاده بی اظهار ایتسی احتمائنده بولنق ایسه جدا عجیب در. زیرا انسان برجسارت کستخانه ده بولنوب ده جناب واجب الوجودك بعض کره مفترین ومدلسینه مساعده ایله دیکنی فرض ایتسه بیله اومفترین ومدلسینك ، عمللرینك آراتق سائر انبیاء ومرسلینك عمللرینه فائق اوله جق بر درجه ده اولمسی چون مساعده الهیه نك ارزان بیورلمسی معقوای در ؟

ایشته پیش نظر مزده کی تاریخ ناطق در که : محمد صلی الله علیه وسلم ابتدای بعثت سنیه لرندن عالم آخرتی تشریفلرینه قدر دوام ایدن یکریمی اوج سنه ظرفنده من قبل الرحمن کتیردیک شریعت مطهره ایله جزیره العربدن وثیت و شرکی باسرها هدم و عالمده مرسلین سابقیندن هیچ بریسنك مثالی اتیانه مقتدر اوله مدقلری اجل عمل و شرائعی تاسیس و رابطه رکنه بی حائز بر امت مدنییه بی تشکیل ایتمش در. ایمدی تصور اولنه بیایمی که جناب حق مفترین ومدلسیندن اولانلری بویله جه تأیید ایدوب حتی انبیاء ومرسلینه تفوق ایتدیرسون ؟ زیرا جناب حقك ، شان رذیاتی اعلا ، قدر فضیاتی احما ایچون بزمله بویله برعه دی ، یوقسه نبوت اوزره تدلیسی ترفیع واعلا ایده جکنه دائر بزه بروعدی وارمی در ؟ حاشا ثم حاشا !

اما امت عربك در که اسفنده اولان غداوتلرندن استفاده ایده رك حضرتك حاشا بو طریق تدلیسی رواجیاب ایله دیکنی فرض ایتك فروض سازجه جمله سندن در. ینه تاریخ بزه شاهد در که حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندمز زمان سعد اقتران رسالتلرنده اون اوج سنه قدر بر زمان اهل مکة نك عظماسی ایچنده اقامت وانلری حقه دعوت بیوردیلر. دعوت سنیه بی آنحق قلیون قبول ایدوب باقیلری وادی شک و تمردده قالدیلر. برحاله که جناب حق آنلرک دیدکلرینی حکایه نستعید بالله [وقالوا لن نؤمن لك حتى تفجر لنا من الارض ينبوعاً اوتکون لك جنة من نخيل وعنب تفجر الانهار خلالها تفجيراً . اوتسقط السماء كما زعمت علينا کسفا اوتأتی بالله والملائكة قیلاً . اوترقی فی السماء وان نؤمن لر قیک حتی تنزل علينا کتاباً نقرأ] آیات جلیله سیله فرقان میننده بیان بیور یور .

عظمای مکة شدت شکیمه اصحابندن اولدقلری کبی قابیلرنده شک تمکن ایتمش وعقائددن هیچ بر عقیده بی بسلمه مکده بولمش ایدیلر. برحاله که جناب حق آنلر طرفندن حکایه بیور یور. [ولوفتا علیهم باباً من السماء فظلوا فیه یعرجون . لقالوا انما سكرت ابصارنا بل نحن قوم مسحورون]

حضرتك حاشا مدع ولکن نبیین ومرسلینك کلدکلری امر بالمعروف ونهی عن المنکر واقامة احکام وعبادات واطهار خوارق وکالات ایله کلدیکنی فرض ایتك دخی اولجه سبق ایدن فرضیات

غیر ثابته قیلندن در. زیرا بوفرض دخی عادت کونییه مخالف در. ناصل اولور که هم مفتری اولسون هم ده آندن جامع روح القسط حاوی اصول عدالت وعالم وجودده اعدل شریعتدن معدود اولان بر شریعت شریفه بی آیان واطهاو ایله سون ؟ قلوب سافله ونفوس دنیسه اصحابندن ترقیات بشریه بی وسعادت عمومیه بی کافل اولان بویله قوانین فاضله وشرائع کامله نك صدوری کورولمشی در ؟

شوفرضیات ، حضرت محمد صلی الله علیه وسلم افندمزك رسول اولدیغنی زعم ایدن بر متجاسرک زعمنه کوره اولوب حال بوکه فرضیات مسروده نك علم وحقیقت نقطه نظرندن نه درجه لرده بی اصل وبی اساس اولدیغنی ارانه ایله دک .

ایمدی قارشو مزده آنحق فرض اول قالدی که اوده حضرت حضرتك رسول رب العالمین ، امام الانبیاء والصالین ، خاتم المرسلین والمخاصین وذوات قدسیات سمات رسالتینا هیلرینك رحمة للعالمین اولدیغنیك تحققی وثبوتی در .

حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندمز من عندالله بر کتاب مبین ایله بعث وارسال اولمش در که بونور مبین بالآخره جمیع ناسك کتابی اوله جق در. « ولتعلمن نباء بعد حین » .

ترجمی : احمد جمال

مسلمانلقده اساسلر

— سلطان —

اسلامده « سلطنت دینی » دنیلن قوتك وجودی شویله طورسون ، اسمی بیله یوقدر . مسلمانلق هم دین ، هم شریعت اولدیغنی ایچون حدود وضع ایتمش ، حقوق تعیین ایله مشدر . بناء علیه هر کس افعالنده ایستدیک کبی حرکت ایتك حقنی بالطبع حائز اوله ماز . چونکه انسان بعضاً حسب البشریه هوساتنه مغلوب اولور ؛ شهوات نفسانیه سنك تحکمی آلتنده قاهره حقندن ذهول ایدر ؛ یاخود حدیثی تجاوزده بولنور . دیمک که حدود شرعی بی اقامه وادامه ایده جك ؛ حکم حاکیمی تنفیذ ، نظام جمعیتی صیانت ایله جك بر قوت بولندججه احکام شرعیه نك تشریفنده کی حکمت تمام اوله ماز . بوقوتك ایسه بر جوق اشخاصه بردن تودیعیه تشسته اوغرا دلمسی جائز اوله مایه جفندن بر شخصده بولنمی لازم کلیر که اوده سلطان یاخود خلیفه در .

مسلمانلرک نظرندن خلیفه نه او یله معصومدر ، نه ده الله طرفندن وحیه مظهر در . کتاب الهی ، حدیث رسولی ایستدیک کبی تفسیر امتیازینه ده مالک دکلدر . اوت ، اونک مجتهد اولمسی ؛ یعنی کتاب وستندن احکام استنباط ایده جك قدر اسان عربی بیلمسی ؛ اولکی مقاله لریمزده سویلدیکمز مباحثه مطلع بولنمی مشروطدر که بوده حتی باطلدن ، صحیحی فاسددن تمیزه بالذات مقتدر اوله رق هم دینك هم امتك کنديسندن بکله مکده اولدیغنی اجرای عدالت مسئله سنده کوچلك چکمه می ایچوندر . یوقسه کتاب الهی آکلامق ، احکام شریعتی استخراج ایتك خصوصنده دین سلطانه بر مزیت خاص

و یرمه مشدر ؛ اونی دیگر لرندن یوکسک بر مرتبه چیه ار مامشدر . بلکه سائر طالبان علم ایله بردر ؛ مدار رجحان اوله جق برشی وارسه اوده محاکمه ده عقلت ، حکمده اصابتک چوقلغیدر . [نته کیم امام مالاک درس او قودور کن حلقه تدریسنده کی خلیفه هارون الرشیدک موقعی دیگر طایفه دن اصلا فرقلی دکادی .]

اطاعت مسئله سنه کلنجه سلطان قرآنک ، ستک کوستردیکی طوغری یولدن کیتدکجه ، عدالتدن آیرلادقجه مطاعدر . مسلمانلر بر طرفدن اطاعتله ، دیگر طرفدن ده سلطانک حرکاتی تدقیق ایله مأموردرلر . یواسزلغنی کوررلرسه یوله کتیره جکلر ، خطاسنی اخطار ایدم جکلر . زیرا خالقه عصیان اوزره بولان بر مخلوقه اطاعت قطعاً جائز اوله ماز : « لاطاعة لمخلوق فی معصیه الخالق . حدیث » شاید سلطان کتابه ، سنته متابعتدن آیریلورسه اونی ایندیردرک یرینه باشقه سنی چیقارمق مسلمانلرک اوزرینه واجب اولور ؛ مکرکه خلع مسئله سی بویوک برفته پی موجب اولسون .

ایشته کندیسنی نصب ایدن یابالذات ملت ، یا خود ملتک وکیللری اولدینی ایچون خلیفه نك ملت اوزرنده دکل ، ملتک خلیفه اوزرنده حق حاکمیتی واردر . بناءً علیه ملت اونی اولجه نصل نصب ایتمش ایسه ایجابنده مملکتک صلاحی نامنه اوله جه خلع ایدر . دیمک که خلیفه هر معناسیله بر حاکم مدنیدر .

خلیفه نك مسلمانلرک نظر نده کی موقعی فرنکلرک « تئوقراتیک » دیدکلری سلطان الهی ایله قاریشدرمق طوغر و دکلدر . چونکه اونلرجه الله دن دینی تلقی ایدن یالکمز اوسلطان الهیدر ؛ نشریع ده صرف اونک حقیدر . صوکره ، کندیسنک خالق اوزرنده بر مطاعت حق ده واردر که بوحق نه مسلمانلرده اولدینی کی بیعت ایله ، نه ده اوبیعتک اقتضا ایتدیکی عدالت و مملکتی صیانت ایله ثابت دکلدر ؛ صرف ایمانک ایجابیدر . اونلر سلطان الهی طانیسقلری شخصک دینه عداوت صریحه سنی بیلسلر ، کندی تعالیم ایلدیکی شریعه ینه کندیسنک مبالانسز اغنی کوزلریله کورسلر بیله اوکا اطاعتسزلک ایدمزلر . زیرا سلطنت دینیه صاحب اولان ذاتک قوی ، فعلی ، نه اولورسه اولسون ، دیندر ، شریعتدر .

ایشته قرون وسطاده حال بویله ایدی که بوکون ده کلیسا اوسلطنت قدیمه پی استرداد ایچون اوغراشوب طورویور .

مدنیت حاضر نك اجرا ائندن بری ده سلطنت دینیه ایله سلطنت مدنییه پی یاخود دیگر تعبیر ایله حکومت روحانییه ایله حکومت جسمانییه پی آیرمق مسئله سی اولدی . خلقک عقائدینه ، هرکسک خالقه قارشی اولان وظائفنه تحکم حق کلیسایه بر اقیلیدی . یعنی کلیسا ایستدیکنی تشریع ، ایستدیکنی نسخ ایدر ؛ دیلدیکی کی وجدانلری مراقبه آلتنده بولوندرلر . ناسک کندی آرلرنده کی معاملاتی تنظیم ایچون قوانین وضع ایتک ، هیئت اجتماعی نك دنیایه عائد امورینه نظارت ایله مک حق ده حکومت جسمانییه ویرلیدی .

ایشته بوتفریق کندیلرنجه پک خیرلی برانقلاب صایدیلرده مسلمانلق

ایکی سلطنتی بردن عین شخصده جمع ایدیور زعمنده بولنه رق عایهمزه یورومه یه باشلادیلر . اونلر نه ظن ایدیور بیلور میسکز ؛ مسلمانلرک عتدنده دینی تقریر ایدن ، احکام دینی وضع ایله ین سلطاندر ؛ ایمان سلطانک آلتده بر آلتدرکه اوسایه ده ناسک قلوبی اوزرنده بیلدیکی کی نصرف ایدر ؛ عقولی ایستدیکنه اقتناع ایدر ؛ عقلت ، وجدانک مسلمانلرجه هیچ بر موقعی یوقدر ؛ بناءً علیه مسلمانلر دینلری مقتضاسنجه سلطانک اسیریدر . صوکره بویا کلیش حکم بوسبوتون یا کلیش بر قیاس ترتیب ایتلرینه سبب اولیورده دیورلرکه : مادام که بویله بر سلطانک موجودیتی مقتضای دیندر ؛ مادام که سلاطین دین ده عمومیتله علمک خصمی ، جهلک حامیسیدر ؛ [چونکه کندی رؤسای روحانیلری هپ اوله ایدی .] او حالده مسلمانلق ایچون علوم و فنونه قارشی مساعدده کارلق انصور ایدیله مز .

ایشته بوسوزلرک کانه سی مسلمانلرک شوسو بیلدی کمز اساسنی بیلمه مکدن ایلری کلن بر عظیم خطادر . آرتق قارئین آکلامشدر که مسلمانلرک قدمو عظه حسنه دن ، خیره دعوتدن ، نهی عن المنکر دن باشقه بر سلطنت دینیه یوقدر . بویله بر قوت ، اوله بر صلاحیتدر که جناب حق اونی مسلمانلرک اک عاجزینه ده ویرمشدر ، اک قوبسنده ده . اوت اک عاجز بر مسلمان اک قوی دینداشته قارشی بوسلاحیتی استعمال ایدم بیلر ؛ نته کیم اک قویسی ده اک عاجزینی ینه بوقوت سایه سنده اصلاح ایدم بیلر .

دیورلرکه : خلیفه ده بویله بر سلطنت دینیه یوقسه ، عجا قاضی ، مفتی ، یاخود هیچ اولمازسه شیخ الاسلامده ده یوقیدر ؟ دیرز که بوسایدیغکر ذواتک هیچ برنده خلقک تقادی اوزرنده نصرف ایتک حق ، احکام شرعیه وضع ایتک امتیازی قطعاً یوقدر . بونلرک هر برینک آلتده کی قوت شریعت اسلامی نك تعیین ایلدیکی نفوذ رسمیدن عبارتدر . بونلر برر مأمور رسمیدر . یوقسه هیچ برینه هیچ بر مسلمانک ایمانه ، طرز عبادتیه ، یاخود طریق استدلاله مداخله ، یاخود نظارتده بولمق صلاحیتی ویرله مشدر .

اسلامده فتنه نك منعی

دیورلرکه : اسلام بر دین جهادیدر ، قتالی مشروع کوسترمشدر ؛ حال بوکه نصرانیتده قتال مشروع دکلدر . بناءً علیه دین اسلامک طبیعتده ادیان سائر اصحابنه قارشی بر شدت واردر ؛ صاح و سلام دینی اولان نصرانیت کی صبر و تحمل یوقدر . نصرانیتده « صول یاناغکه طوقات اورمق ایستیه نه صاغ یاناغکی ده چویر . سنی بر فرسخلک یره سور و کلهمک ایسته یانه ایکی فرسخ یورو . » طرزنده حضرت عیسا دن صادر اولمش ده بر جوق وصایا واردر که دشمنلره بیله محبتی امر ایتمکده در . واقعا دشمنه شویله طورسون ، دوسته محبت بیله انسانک ید اختیارنده دکلدر ؛ الدن که بیله جک حرکت دوسته ده دشمنه ده عادلانه طاور اتمقدر . لکن نزد الهیده هر شی ممکندر ، هیچ برشی محال دکلدر .

دیرز که : پک اعلا ؛ لکن عجا قدرت تحقق ایتدیکی ، باشقه ده

کوره‌دک انلره قارشى الك بويوك صبرلرك قالدیره ميه جنى خصوصى معامله لرده بولنوردى. اشته خريستيانلر برقطعه يه استيلاى حقيقى ايله مستولى وانجه اهالي سنى تنصره اجبار ايدردك شايد موفق اوله مازلر سه بچاره لرى وطنلرندن چيقارلر صكره ده مملكتده اولره عائد هيچ بر اثر براقيره ق محو ايدرلردى. تاريخك شهادتيله ثابتدر كه خريستيان اوليان بر آدمى بر خريستيانك تجاوزندن منع ايدن سبب اولكنك قدرتندن ايكنجيسنك ضعفندن بشته برشى اوله مامشدر. بو حال شوندى نشأت ايديبوركه نصرانيت ديدكارى كى انسانلر اردنه صاح و سلام القا ايتك ايچون دكل، بلكه قايسچ قويمق ايچون كلشدر؛ ابناى بشر بيننده براخوت كامله تأسيس ايچون دكل قيزى والده سندن، باباسنى اوغلندن آيرمق مقصديله تأسس ايتمشدر.

حالبوكه باقكز قرآن نه ديبور: «وان جاهداك على ان نشرك بى ماليس لك به علم نلاطعها وصاحبهما فى الدنيا معروفا واتبع سبيل من اناب الى» اشته مسلمانلق امت اسلاميه نك حقوقه تجاوز ايدنلره قارشى بوقدر شديد اولمغه برابر بابا ايله اولادى، آنا ايله قيزى آردسند تفرقه حدوتى هيچ بر زمان امر ايتيور. بلكه مسلمان اولان اولاده مشرك اولان بابالرينه قارشى دينلرينى محافظه ايله برابر رفق ايله معامله بى امر ايديبور.

مسلمانلر مملكتلرينى آلدقلى اقوامك اولجه بشقه حكومتاره ويرمكده اولدقارى پاردن دها آز مقدارده برويركو ويرملرى ايله اكتفا ايدر و آلردن يالكنز آسايش عمومى بى اخلاص ايددجك بر حركتده بولنيه رق سكون و صلاح ايچنده يشاملرينى ايستردى. صكره كندى آردلرند و جدانلرندن بشقه هيچ بر قوتك مراقبه سى، تحكىمى آلتند بولنيه رق بيلدكارى كى امرار حيات ايد بيلمارينه مساعدده بولنوردى. بر طرفدن بويه اولدينى كى ديكر جهتندن ده افراد مسلمانى هنوز مشرك اولان اقرباسيله قطع مناسبتدن منع ايدروانلره حسن معامله ايله امرايلردى.

كور يايوركه هر كسك سرائر وجدانيه سنى اللهه براقق كندى تلقين ايلديكى عقائده باغلايميانلرى ده حمايه ايتك دين اسلامك طبيعى اقتضاسنددر؛ ايستره بو آدملىر عماى كشياف جهالت ايچنده پويان اولسون. ارق اجانبه قارشى بوقدر مساعد، بوقدر شفيق اولان بردين ايچون قابايدركه ارباب علمه ظلمده بولنسون، علوم وفونى چكهمه سين، حياتى بر حقيقت فديه بى تأسيس ايتك ياخود برسر قدرتى ميدانه چيقارمق اوغرند فدا ايدن حكمايى نظر غبطه ونفرتله كورسون؟ خير، بيك كره خير. ارباب علم وفن ايستديكى قدر تدقيقات و تبعاتده بولنسون، تحريقاتى ديلديكى كى عميق ايتسون، اعماق ارضه دالسون، كوكلره چيقتسون، الحاصل نه ياپارسه ياپسون دين اوكا هيچ بر درلو ممانعتده بوانه ماز. آتجق بر فتنه احداثه چاليشير ياخود دائره ادبى آشه جق اولورسه اوزمان فسادك اصلاحى، شرك دفعى ايچون دينك مساعدده سيله حكومتك دست تاديبى ايشه مداخله ايدر.

شيخ محمد عبده

مترجمى: محمد عاكف

بر چاره بولندينى زمان شرى شر ايله دفع ايتك يالكنز مسلمانلغهمى مخصوصدر؟ يوقسه خصمنى ازمه يه قادر اولان هر كسك طبيعتده وارميدر؟ اسلامك طبيعتده ديدكلرى كى قتال يوقدر؛ بلكه عفو و مسامحه واردر: «خذ العفو وأمر بالعرف وأعرض عن الجاهلين». قتال انجق حق تجاوز ايدنلرك، ارباب حقك محويته يوروينلرك مظالمه سد چكدر شرندين امين قالمق، آسايشى تامين ايتك ايچوندر. يوقسه جبراً مسلمانلارنى قبول ايتديرمك، باشقه دينده بولنانلردن انتقام آلق ايچون دكلدر. «دين صاح و سلام» اولان نصرانيت اصحابنك غالب كلدكلرى محارب لرده اديان سائر اربابه روا كوردكلرى كى اختيارلرى، قاديئلرى، چوجقلى اولدورمك وحشتلرى فتوح اسلامى حكايه ايدن تاريخلرك هيچ برنده كوروليبور، ايشيدليور. صرف اهلاك قصديله مسلمانلغده هيچ بر حرب ظهور ايتمه مشدر؛ حال بوكه خريستيانلر يالكنز بومقصده بك چوق محارب لره ايتمشدر. صبر و تحمل دينان شيلر آتجق قدرت و شوكتك دينه ياردم ايدمديكى زمانلرده مشروع طانيلمشدر!

الحاصل عنايت اللهيه مسلمانلره ايله بر قوت ويرمشدركه اونكه بك قيصه بر زمان طرفنده دشمنلرينه قارشى باشقه لرى ايچون بك اوزون زمانده بيله قابل اوله مايه جق، بر غلبه تامين ايتمشدر. اوت، اسلامك هنوز دور طفوليتده احراز ايتديكى مظفرتى سائرلى انجق كهولتده، ياخود شيخوختده قازانه بيلمشدر.

حربه مائل اسلام ايله صلحه طرفدار

نصرانيت آردسند بر مقايسه

مسلمانلر فتح ايتدكلرى ارضى كندى مملكتلرى عدادينه ادخال ايله اكتفا ايدرك اهالي سنى دين اصليلرند براقيرلردى. انجق اولرى خارجى بردشمنك هجومه قارشى صيانت ايتكه، وطنلرند آسايشى تامين ايله كه مدار اولق اوزره جزيه ديدكلرى ويركى ايله مكلف طوتارلردى. اهالى عقائنده، عاداتده حربت كامله ايله سرباست، معابد هر درلو تجاوزدن مصون ايدى. كيمسه هيچ بر اضياعه معروض قالماز؛ كيمسه عدالت خارجنده بر معامله كورمزدى.

خلفاى اسلاميه خلقدن قاچه رق عبادت ايچون صومعه لره، مناسترلره چكيلن راهبلره حرمت اولمسنى، قاديئلرك، چوجقلىرك الحاصل حربه اشتراك ايتينلرك دى هدر ايدلمه سنى قوماندانلره صيق صيقت تاييه ايدردى. ذميواره اذدن نهى ايدن، اونلرك مسلمانلره قارشى اولان حقوقنى صيانتله امر ايلين احاديث نبويه متواتردر:

«لهم مالنا وعلهم ما علينا. من أذى ذمياً فليس منا.»

اسلامك قوتى دوام ايتدكه معاملات هپ بودستور عدالت اوزره ايدنى؛ لكن، ضيق صدر ضعف طبيعتدن ايلرى كله جكى ايچون، اسلامده ضعف و انحطاط باشلاقدن صوكرده مسلمانلردن بعضيسى بواحكامدن انحراف ايتشارسه اوكا برديه جكمز اوله ماز. زيرا بوكى حركتلى طبيعت دينه اسناد طوغرى دكلدر.

صاح و سلامه طرفدار اولان نصرانيته كانجه اوتحت استيلاسه الدينى ممالك اهالي سنىك اديانى اوزرند كنديسنك تصرف حقنى